

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Verslag van de vergadering van de Bouwbegeleidingscommissie op 27 november 2018

Griffie commissies Bestuur en Onderwijs
Bouwbegeleidingscommissie
M.J. van der Leeden

Aanwezige leden: Mevrouw Tellegen (VVD) (voorzitter), de heer Ronnes (CDA), de heer kops (PVV), mevrouw Diks (GroenLinks), mevrouw Kuiken (PvdA), de heer De Groot (D66), mevrouw Broeders (namens het fractiepersoneel), mevrouw Nollen en mevrouw Tielens beiden (namens ambtelijk personeel)

Adviseurs: mevrouw Roos (Griffier) en de heer Kuenzli (programmadirecteur huisvesting)

Griffier: de heer Van der Leeden

Afwezig met bericht van verhindering: de heer Ozturk (DENK), mevrouw Beckerman (SP) en de heer Van der Kraan.

Verslag: mevrouw Van der Vlis

0. Opening

De voorzitter dankt de leden voor het maken van ruimte in de agenda voor het deelnemen aan deze vergadering. De vergadering vandaag gaat over de tijdelijke huisvesting B67. Benodigde besluiten die nog voorliggen met betrekking tot de renovatie van het Binnenhof zullen in een zo spoedig mogelijk te plannen vergadering worden besproken. De informatie die daarvoor nodig is op dit moment nog niet volledig beschikbaar.

Met betrekking tot agendapunt 3 wordt geconcludeerd dat er voor de leden onvoldoende tijd is geweest om de notitie over kinderdagverblijf goed te bestuderen. Over het kinderdagverblijf zal op basis van de voorliggende notitie derhalve vandaag geen besluit worden genomen, tenzij de commissie besluit dat dit wel kan.

De heer Kuenzli licht toe dat er vanuit de Bestuurlijke Stuurgroep (bestaande uit de griffier Eerste Kamer, griffier Tweede Kamer, secretaris-generaal AZ en secretaris Raad van State, vertegenwoordigers van het RVB en een onafhankelijk voorzitter) twee punten van zorg zijn. Als eerste de gebruikerskosten (de 'niet-huisvestingskosten'): om

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Verslag van de vergadering van de Bouwbegeleidingscommissie op 27 november 2018

Griffie commissies Bestuur en Onderwijs
Bouwbegeleidingscommissie
M.J. van der Leeden

aan de gebruikerswensen te voldoen dienen aanvullende financiële middelen gevonden te worden. Tweede punt van zorg is de audit die (n.a.v. een eerder incident) loopt over eventuele aanvullende beveiligingsmaatregelen. Metingen worden op dit moment verricht. De Bestuurlijke Stuurgroep komt eind januari 2019 bij elkaar om een en ander te bespreken.

1. Concept-verslag van de BBC-vergadering van 6 november 2018

Het verslag wordt vastgesteld met een wijziging: aanwezig bij de vergadering was ook mevrouw Tielens. De heer Kuenzli heeft enige technische aanvullingen: het gecorrigeerde verslag voorzien met deze aanvullingen zal worden toegestuurd aan de leden.

2. Technisch Ontwerp (TO) 90% tijdelijke huisvesting B67

De voorzitter spreekt de wens uit om tot afronding te komen van de besluitvorming over de voorliggende aandachtspunten m.b.t. het technisch Ontwerp van de tijdelijke huisvesting B67.

1. Piekreductie

De commissie gaat akkoord met de voorgestelde aanpassing van de elektrische infrastructuur (400k) om piekreductie op te kunnen vangen.

Vastgesteld is dat er sprake is van achterstallig onderhoud van de huidige elektrische infrastructuur in B67, waardoor kosten van aanpassing niet volledig voor rekening van de Tijdelijke Huisvesting zouden moeten komen. Echter: de

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Verslag van de vergadering van de Bouwbegeleidingscommissie op 27 november 2018

Griffie commissies Bestuur en Onderwijs
Bouwbegeleidingscommissie
M.J. van der Leeden

energievraag van de Tweede Kamer ligt veel hoger dan de energievraag van bijvoorbeeld een ministerie, waardoor de aanpassingen voor volgende gebruikers van het gebouw niet relevant zijn. De aanpassingen zijn specifiek nodig voor het functioneren van de Tweede Kamer gedurende de periode van tijdelijke huisvesting. De benodigde, omvangrijke, investering is noodzakelijk om zowel elektra-tekort als overschrijving op te kunnen vangen.

2. Centrale meldkamer

De commissie gaat akkoord met het voorstel om de centrale meldkamer operationeel te laten blijven aan de Plein 23 zijde van het Tweede Kamergebouw, onder voorwaarde dat er hoogwaardige verbindingsvoorzieningen worden gerealiseerd.

Om akkoord te kunnen gaan wil de commissie de garantie dat de Beveiligingsdienst/centrale meldkamer het eens zijn met dit besluit. De heer Kuenzli bevestigt dit, de Beveiligingsdienst is het eens met dit besluit. Bij het komen tot de keuze voor handhaving van de huisvesting van de centrale meldkamer heeft het kostenaspect een rol gespeeld. De kosten voor aanpassing van de verbindingen zijn nog niet duidelijk. Opgemerkt werd dat voor het toekomstbestendig maken van verbindingen in zijn algemeenheid sowieso aanpassingen noodzakelijk zijn.

3. Klimaat centrale hal

De commissie wenst dat het klimaat in de centrale hal blijvend wordt gemonitord en dat de koelcapaciteit en ventilatie indien gewenst kan worden aangepast. De commissie gaat onder deze voorwaarde akkoord met het besluit om de koeling in de centrale hal van B67 niet aan te passen en gebruik te maken van 'voorkoelen' wanneer de omstandigheden daartoe aanleiding geven. Het klimaat in de centrale hal dient ook op dagen dat er veel bezoekers zijn op het

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Verslag van de vergadering van de Bouwbegeleidingscommissie op 27 november 2018

Griffie commissies Bestuur en Onderwijs
Bouwbegeleidingscommissie
M.J. van der Leeden

acceptabele niveau van 25 graden op 150 cm hoogte blijven. Dit wordt bepaald door de beschikbare koelcapaciteit en - ventilatie. Terugkerende onbeantwoorde vraag is de maximale capaciteit in personen van de Centrale Hal, deze bepaalt de benodigde voorzieningen. Bij de klimaatberekeningen is uitgegaan van een bezetting van 200 en een bezetting van 300 personen. In het functioneel PvE is aangegeven dat de bezetting bij evenementen maximaal 550 personen kan zijn, waarop ook de vluchtwegen berekend zijn.

4. Enquêtezaal

De commissie gaat akkoord met het besluit dat de enquêtezaal op Plein 23 blijft mits er heldere afspraken aan de voorkant zijn.

Een commissielid geeft aan principieel tegen handhaving van de enquêtezaal aan Plein 23 te zijn. De enquêtezaal is een essentieel onderdeel van het parlementaire proces. Praktische gevolgen door de ligging op te grote afstand van B67, onder meer bij stemmingen, zijn groot. Er moeten van tevoren heldere afspraken worden gemaakt hoe verstoring van het parlementaire proces kan worden voorkomen. De commissie geeft aan dat rekenschap moet worden gegeven van de gevolgen van handhaving van de enquêtezaal op de huidige locatie. Voor een efficiënt verloop van het parlementaire proces zijn strakke, heldere, afspraken in de vorm van een draaiboek noodzakelijk. Toegezegd wordt dat het draaiboek zal worden uitgewerkt en voorgelegd aan het Presidium. Met deze toezegging gaat de commissie akkoord met handhaving van de enquêtezaal aan Plein 23.

5. Aardgasaansluiting

De commissie is van mening op dit moment over onvoldoende informatie (bijvoorbeeld over de terugverdiëntijd) te beschikken om tot een afgewogen besluit te komen. Besluitvorming zal plaatsvinden na ontvangst van meer heldere berekeningen voor alle 3 genoemde opties.

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Verslag van de vergadering van de Bouwbegeleidingscommissie op 27 november 2018

Griffie commissies Bestuur en Onderwijs
Bouwbegeleidingscommissie
M.J. van der Leeden

De heer Kuenzli licht toe dat tot het advies voor optie C met name is gekomen vanuit de overweging dat het slechts een kleine stap vergt om B67 gas-loos te maken. Optie C is het vervangen van de stoombevochtiging in de luchtbehandelingskasten door een vorm van adiabatische bevochtiging. Bij optie C gelden ten opzichte van de andere twee varianten veruit de hoogste aanloopkosten. Uiteindelijk is deze optie onder de streep, de energiekosten meegewogen, t.o.v. optie B een goedkopere optie.

Op verzoek van de leden zal een meer specifieke berekening van de kosten voor alle opties aan de commissie worden toegezonden. Bij de totstandkoming van het besluit zal ook de verplichting vanuit de Wet Milieubeheer worden meegenomen. Deze wet verplicht in principe alle bedrijven in Nederland om milieu bevorderende maatregelen die binnen 5 jaar terugverdiend kunnen worden uit te voeren.

6. Noodstroom

Met betrekking tot de keuze uit verschillende opties voor benodigde aanpassingen in gebouw B67 voor een technische keuze voor de realisatie van noodstroom wordt door de commissie na discussie over de wens en noodzaak van een noodstroomvoorziening voor de plenaire zaal en commissiezaal besloten tot optie A+. De heer Kops is het niet eens met dit besluit: zijn keuze zou optie A zijn.

Bij optie A+ geldt dat bij een situatie waarbij noodstroomvoorziening ingezet moet worden de plenaire zaal en de commissiezaal grotendeels blijven functioneren. Overige vergader- en kantoorfuncties zullen buiten gebruik zijn, evenals restauratieve functies. Belangrijkste overweging bij de keuze voor deze optie is de waarborging van de continuïteit van het parlementaire proces: in de plenaire zaal moeten debatten altijd doorgang kunnen vinden. Ook geldt dat het niet wenselijk is dat bij stroomuitval de bij het debat aanwezige Kamerleden en Bewindspersonen buiten het Kamergebouw moeten gaan staan. Bij voorstel optie A, de goedkoopste optie, zou bij netspanning het gehele gebouw ontruimd moeten worden.

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Verslag van de vergadering van de Bouwbegeleidingscommissie op 27 november 2018

Griffie commissies Bestuur en Onderwijs
Bouwbegeleidingscommissie
M.J. van der Leeden

Overwegingen op basis van ervaringen van stroomuitval in de Tweede Kamer de afgelopen jaren kunnen niet worden meegewogen: hiervan zijn geen cijfers beschikbaar.

De heer Kuenzli geeft aan dat dit voor gebouw B67 een investering voor de langere termijn is; noodzakelijk te maken kosten kunnen wellicht met de volgende gebruiker van het gebouw worden verrekend.

7. Gebouwbeheersysteem

Voor het aanpassen van alle processen en installaties waarmee ook in B67, net als in de huidige situatie aan Plein alle situaties gemonitord en bijgestuurd kunnen worden zou een investering nodig zijn van €1,1 miljoen. Tijdelijke uitbreiding van de huidige personeelsformatie met enkele Fte's van de Facilitaire Dienst is een goedkopere oplossing.

De commissie is akkoord met de goedkopere oplossing, te weten de uitbreiding van de personeelsformatie.

8. Kunst in de plenaire zaal

De leden zullen op korte termijn overleggen met de Kunstcommissie over kunst in de plenaire zaal. Rekening moet worden gehouden met het feit dat kunst met drukke patronen of spiegelende materialen cameraregistratie zeer negatief kan beïnvloeden.

9. Nationale monumenten Binnenhof 1A

Het RVB adviseert om de drie herdenkingsmonumenten die verhuizen van het Binnenhof naar B67 bij voorkeur te plaatsen op een waardige plek voor de beveiliging. Of, als dit niet mogelijk blijkt, zo dicht mogelijk na de beveiliging. De drie nationale monumenten dienen voor iedereen zonder belemmering toegankelijk te zijn. Bij herdenkingen zullen de toegangseisen beperkt zijn. De RVB zal op korte termijn voorstellen voor oplossingen die recht doen aan het bijzondere karakter van deze voorziening aan de Eerste en Tweede Kamer sturen.

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Verslag van de vergadering van de Bouwbegeleidingscommissie op 27 november 2018

Griffie commissies Bestuur en Onderwijs
Bouwbegeleidingscommissie
M.J. van der Leeden

De commissie is akkoord met het procesvoorstel het RVB uit te nodigen om in overleg met de Eerste Kamer en Tweede Kamer een advies op te stellen over de plaatsing van de herdenkingsmonumenten.

3. Kinderdagverblijf

De voorzitter licht toe dat na uitvoerige verkenningen naar de mogelijkheden en wensen, het vestigen van een kinderdagverblijf in gebouw Babylon het meest wenselijke bleek. Deze optie is echter komen te vervallen. De directie van Babylon heeft niet ingestemd, omdat een kinderdagverblijf niet zou passen binnen het bedrijfsconcept.

Na uitvoerige discussie concludeert de voorzitter dat het noodzakelijk is om:

- Een gedetailleerde onderbouwing te ontvangen met betrekking tot de kosten die gemaakt moeten worden voor het realiseren van een kinderdagverblijf in B67 en een presentatie te krijgen hoe het kinderdagverblijf eruit komt te zien.
- Alternatieve mogelijkheden (opnieuw) te verkennen:
 - is kinderopvang bij kinderdagverblijf Zoo in de Jan van Nassastraat een reële optie?
 - is een financiële tegemoetkoming aan ouders voor het regelen van een eigen alternatief een optie?
 - is een uitvraag voor een particulier initiatief voor een kinderdagverblijf een optie?
 - is er sprake van het creëren van een kinderdagverblijf in het Logement?

Op basis van deze aanvullende gegevens kan de commissie een gewogen besluit nemen waarin de volgende elementen een rol zullen spelen: kosten, voorzieningen, aantal kinderen, wens van de ouders, afstand tot B67.

Mevrouw Roos merkt op dat bij de besluitvorming ook rekening moet worden gehouden met het eerder door de Kamer omarmde principe dat het voor iedereen mogelijk moet

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Verslag van de vergadering van de Bouwbegeleidingscommissie op 27 november 2018

Griffie commissies Bestuur en Onderwijs
Bouwbegeleidingscommissie
M.J. van der Leeden

zijn om als Kamerlid te fungeren, daarbij is kinderopvang op maat een voorwaarde. In het kinderdagverblijf in de Kamer is opvang mogelijk zo lang er wordt vergaderd, dat is niet zelden tot laat in de avond.

Op basis van de ontvangen onderbouwing en de noodzakelijk te voeren verkenningen en terugkoppelingen naar ouders en fracties zal besluitvorming plaatsvinden.

4. Restaurantvoorziening en vergaderservice

In gebouw B67 kan gekozen worden voor ontkoppeld koken versus a la carte koken. Bij ontkoppeld koken worden maaltijden op een eerder moment bereid en op een later moment geserveerd. Bij a la carte koken worden maaltijden na keuze van het menu bereid.

Bij de keuze voor een optie geldt als belangrijke overweging dat doorlooptijden van ontkoppeld en a la carte koken verschillen en dit consequenties heeft voor de duur van schorsingen. De commissie besluit zich hierover te beraden. De commissie wenst tevens inzicht in de kostenberekeningen van beide varianten.

De commissie stemt in de wijziging in het restaurantconcept waarbij in B67 gebruik gemaakt zal worden van een serviceloket. Dat is een balie waar medewerkers die in de kleine vergaderruimtes vergaderen koffie en thee kunnen afhalen.

Het serviceloket geldt niet voor de commissiezalen; de bestaande praktijk van uitserveren van koffie en thee door een Kamerbode blijft dus gehandhaafd.

Ook stemt de commissie in met het voorstel om het Ledenrestaurant op niet-vergaderdagen beschikbaar te stellen aan Bureau Evenementen om in te zetten als ontvangstruimte en evenementenvoorziening.

5. Governance

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Verslag van de vergadering van de Bouwbegeleidingscommissie op 27 november 2018

Griffie commissies Bestuur en Onderwijs
Bouwbegeleidingscommissie
M.J. van der Leeden

De voorzitter licht desgevraagd toe dat de Governance eerder in het Presidium is besproken en bij de vorige vergadering als vergaderstuk aan de commissieleden is toegestuurd. De bijlage is daarom niet toegevoegd als bijlage bij de agenda voor deze vergadering. Het onderwerp komt in een volgende vergadering terug. Het verzoek vanuit de commissie om bijlagen te nummeren in relatie tot agendapunten zal worden gehonoreerd.

6. Planning vergaderingen in de komende periode

Op het verzoek vanuit de commissie om vergaderingen op langere termijn te plannen antwoordt de voorzitter dat in deze fase vergaderingen ad-hoc gepland moeten worden. Planning hangt steeds af van ontvangst van benodigde, beschikbare, informatie van het RVB. Vergaderen is alleen zinvol als alle informatie beschikbaar is.

De intentie nu is om op **donderdag 6 december om 16.30** en op dinsdag 11 december te vergaderen en te besluiten over de beantwoording van de vragen van de commissie over de variantenkeuze gebouwdeel Nieuwbouw. Mogelijkheid tot uitvoering van dit voornemen is echter afhankelijk van de volledigheid van op dat moment beschikbare informatie.

7. Rondvraag/sluiting

Hiervan wordt geen gebruik gemaakt.

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Verslag van de vergadering van de Bouwbegeleidingscommissie op 27 november 2018

Griffie commissies Bestuur en Onderwijs
Bouwbegeleidingscommissie
M.J. van der Leeden